

Skolebørn

NR. 1 · FEBRUAR 2015
LANDSORGANISATIONEN
SKOLE OG FORÆLDRE

TEMA
Om
læring

Ny undersøgelse:

31 % af eleverne bliver ikke
motiveret til at lære i skolen

**Er der klager over
fagligheden?** Det kan
skolebestyrelsen gøre

Inspiration fra England:

Her gør de det,
der virker

God undervisning

Se de fem ting,
der får elever til
at lære mest

Guide:
Sådan
hjælper du
dit barn
til at blive
bedre i
skolen

”Lad os vise tillid til hinanden”

Alle taler om folkeskolen, endda vores Dronning taler om folkeskolen. Men det bliver ikke kun ved snak, der bliver også gjort meget i folkeskolen.

Reformen har medført mange forandringer i skolen, nogle forandringer er sket næsten uden, det er blevet bemærket, mens andre forandringer fylder rigtig meget i debatten om skolen. Der er ingen tvivl om, at det har været rigtig svært mange steder at få organiseret lektiecafe og understøttende undervisning

med en kvalitet, som så bidrager til, at flere børn lærer mere. Det er absolut heller ikke i orden, at de vikarer, som skolerne bruger, ikke er kvalificerede til at undervise, så vikartimer bliver til tidsfordriv. Løsningerne på skolens udfordringer findes ikke ved beskyldte andre for, at tingene ikke fungerer, løsningerne findes ved at lede problemerne derhen, hvor løsningerne kan findes med en klar forventning om, at de ansvarlige selvfølgelig påtager sig ansvaret og skaber løsninger, som betyder, at eleverne får en skole af høj kvalitet.

I snakken om skolen bør vi holde fokus på, hvordan vi skaber kvalitet i skolen, så vi har en skole, hvor alle børn trives og lærer noget, så de hver dag oplever at have rykket sig både fagligt og som mennesker, så de bliver forberedt til videre uddannelse og har lyst til at lære mere og udvikler sig til aktive medborgere i et demokratisk samfund.

At skabe kvalitet i undervisningen, så undervisningen flytter alle elever, fra de elever, der søger store udfordringer, til de elever, der har brug for støtte til det meste, og alle eleverne midt i mellem. Fra forskningen ved vi, at kvalitet i undervisningen kommer med et positivt læringsmiljø, hvor fejl hilses velkommen. Den samme forskning viser også, at tydelige læringsmål og konstruktiv feedback er rigtig vigtige for elevernes udbytte.

Det er en stor og krævende opgave at udvikle og forandre skolen. Positive forandringer kommer kun, hvis vi viser tillid til hinanden og stoler på, at alle selvfølgelig gør sit bedste, der hvor de er, for at skabe en god skole for børnene. Lad os følge Dronningens ord og vise tillid til hinanden og tale hinanden op i debatten om folkeskolen, det har folkeskolen og vores børn fortjent.

Foto: Lars Bertelsen

**SKOLE
OG
FORÆLDRE**

METTE WITH HAGENSEN, LANDSFORMAND
Mail: mwh@skole-foraeldre.dk

Billedreportage
fra England: Se
hvordan lærings-
mål og feedback
udvikler eleverne

4

24

Meyer, Antorini og
"Sunshine" fortæl-
ler om deres egen
skoletid

- 02 Formandens leder
- 04 Tema om læring: God undervisning
- 06 Ny forældre-undersøgelse
- 08 De 5 mest effektive tiltag
- 10 Inspiration fra England: Det virker
- 12 Inspiration fra England: Læringsmål
- 14 Inspiration fra England: Feedback
- 16 Inspiration fra England: Læringsmiljø
- 18 Reportage: Talentlinje på folkeskole
- 22 Guide: Synlig læring for forældre
- 24 Tre kendte om deres skolegang
- 26 Fire formænd om god undervisning
- 30 Kort Nyt fra skoleverdenen
- 31 De bedste råd fra "bossen"
- 32 Forældrerådgivningen i 2014
- 33 Skolebestyrelsens brevkasse
- 34 Kort Nyt fra Skole og Forældre

18

Høje forventninger: Skole-
børn besøger en folkeskole
med linje for elever, der
tidligere underpræstede

Magasinet Skolebørn · Nr. 1 - Februar 2015, 82. årgang · (dateret fra første nummer af Forældrerådstidende) · Oplag: 10.500 · Magasinet udkommer 4 gange om året · Deadline for næste nummer: 13.03.2015 · ISSN: 1398-1269 · **Redaktion:** Redaktør: Maj Carboni (DJ), mc@skole-forældre.dk · Ansvarsh. red. Mette With Hagensen · Redaktionssekretær: Lizzi Ege Johansen · **Layout:** Gregorius DesignThinking · **Tryk:** Jørn Thomsen Elbo A/S · **Annoncer:** Lizzi Ege Johansen, lej@skole-forældre.dk · **Abonnement:** Trykudgave, ordinært abonnement: kr. 360,- · Tillæg for ekstra trykte magasiner til medlemsskoler: kr. 265,- pr. år. Artikler bragt i Skolebørn er ikke nødvendigvis udtryk for Skole og Forældres politik · **Forsiden:** Pernille Mühlbach. Find de tidligere numre af Skolebørn på www.skoleborn.dk

God undervisning

Elevne
inddrages

Tak fordi du
gad at lytte!

Forkert! ✗
-Men rigtig
godt forsøg!

Et trygt læringsmiljø,
hvor der er klare regler
og fejl er
velkomne

Mål

Der er
tydelige
mål
for
den enkelte
elevs læring

Yay!

*Eleverne
får løbende
feedback på
deres
udvikling*

TEMA OM LÆRING:

HER ER DE 5 TING,
DER FÅR ELEVER
TIL AT LÆRE MEST.

*Undervisningsmetoderne
er tilpasset eleverne*

6-12-18-24-30-36...

6-12-18-24-30...

Læring:

Vi ved, hvad der skal til – nu skal vi bare gøre det

Hver tredje forældre mener, at skolen kun i ringe grad formår at motivere deres barn til at lære, viser en ny undersøgelse fra *Magasinet Skolebørn*. Forskningen peger på fem elementer, der kan skabe motiverende undervisning og rykke eleverne fagligt. Her er der plads til forbedring på skolerne, oplever forældrene.

AF MAJ CARBONI

A

Alle elever skal blive så dygtige de kan, lyder et af de erklærede mål med folkeskolereformen.

Et mål, som de fleste kun kan være enige i. Ikke desto mindre oplever kun 22 procent af

forældrene, at folkeskolen udfordrer børnene fagligt på netop deres niveau. Det viser en undersøgelse fra december 2014 blandt 600 folkeskoleforældre, der har tilmeldt sig *Magasinet Skolebørns* nyhedsbrev.

Vi ved, hvad der virker

Men hvad skal der så til for at vores børn bliver motiverede og lærer mest muligt? Det har forskningen et ret godt bud på. Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har gennemgået den internationale forskning på området og er kommet frem til fem elementer (se side 8-9). *Skolebørns* undersøgelse tyder dog på, at der er et stykke vej til målet på de danske skoler.

"Forskningen har vist os, hvad det er vigtigt at gøre for at styrke elevernes motivation og læring. Der foregår meget god undervisningen på skolerne, men *Skolebørns* undersøgelse tyder på, at der er brug for større fokus på det, vi ved virker. Det

gælder både for skolernes medarbejdere, ledere og os i skolebestyrelserne," siger Skole og Forældres formand, Mette With Hagensen.

Nu er det alvor

Synlige læringsmål er et af de vigtigste elementer for at styrke elevers læring, viser forskningen. Af samme grund er det et af de centrale punkter folkeskolereformen. Det har sådan set været meningen, at lærerne skulle undervise efter læringsmål siden 2009, men evalueringer fra blandt andet EVA har afsløret, at det i praksis ikke er blevet brugt ret meget. *Skolebørns* undersøgelse viser, at kun hver tredje forælder oplever, at deres børn har læringsmål, ligesom næsten halvdelen af eleverne ikke ved, hvad de skal gøre for at nå de nationale mål, der er i fagene. Det tyder dog på, at en ændring er på vej. Kommunernes Landsforening (KL) lavede i november en undersøgelse, der viste at den del af reformen, som forvaltningerne i øjeblikket arbejder mest intenst med er, hvordan mål for den enkelte elev bliver styrende for elevens læring. Det bør også være et fokuspunkt for arbejdet i skolebestyrelserne, mener Mette With Hagensen.

"Når vi i skolebestyrelsen arbejder med skole-hjem-samarbejde og elevplaner, er det vigtigt, at vi også fra skolebestyrelsens side tager stilling til, hvordan vi sammen sætter mål for

Tip!

I Skolebestyrelsens Værktøjskasse på www.skole-foraelldre.dk kan du finde Skole og Forældres inspirationsprincip til skolens arbejde med elevernes læring. I værktøjsskassen finder du også en række eksempler på andre vigtige principper.

PÅ NÆSTE SIDE:
LÆS OM DE FEM
ELEMENTER, DER
STYRKER ELEVERNES
MOTIVATION OG
FAGLIGHED.

eleverne, følger op og støtter op om målene. Det bliver en vigtig opgave, når skolerne skal i gang med arbejdet med de nye fælles mål,” siger hun.

Væk fra fejlfindings-kulturen

Feedback er også et af de punkter, der står aller øverst på forskernes liste over det, der rykker eleverne fagligt. Kun 12 procent af forældrene oplever dog i høj grad, at deres barn får løbende feedback på deres faglige udvikling. Et godt og trygt undervisningsmiljø, hvor fejl er velkomne og eleverne tør springe ud i udfordringer, er også med på top 5 over effektive tiltag. Ifølge forældrene er der også her plads til forbedring på skolerne. Næsten halvdelen af forældrene oplever, at deres børn i høj eller nogen grad er nervøse for at begå fejl i timerne, mens hver tredje oplever, at deres børn i ringe eller meget ringe grad tør kaste sig ud i nye udfordringer.

”Det bliver en svær øvelse at komme væk fra fejlfinder-kulturen, som jo findes alle steder i vores samfund, og over til at det er ok, at lave fejl, fordi vi lærer af dem,” siger Mette With Hagensen. Hun understreger, at opgaven med at styrke elevernes motivation og læring ikke alene ligger hos skolen. Som forældre kan vi også gøre rigtig meget blandt andet ved at bakke skolen op om vores børns skolegang.

”Vi ved jo fra børnenes sport, at det er vigtigt at vi engagerer os og følger med på sidelinjen, roser når det går godt og opmuntrer til at kæmpe videre, når der er modgang. Det kan overføres til skolen, hvor vi ved at skubbe og støtte kan medvirke til at øge børnenes motivation for at lære og gøre sig umage, og så er vi allerede godt på vej til at lære mere,” lyder det fra formanden.

Læs mere: I EVA's rapport *Motiverende Undervisning* kan du læse mere om de fem elementer, der skaber gode læringsmuligheder for alle elever med konkrete eksempler fra 12 læreres undervisning. Find den på www.eva.dk

DET KAN SKOLEBESTYRELSEN GØRE

- Undersøge, hvad der er af viden om elevernes faglige niveau på skolen.
- Bede skolelederen redegøre for, hvordan skolen arbejder med de fem punkter, som i følge forskningen er de mest effektive til at fremme elevernes læring (se næste side) og hvordan skolen sørger for kompetenceudvikling af lærere og pædagoger.
- Formulere et princip for skolens arbejde med elevernes læring eller revidér jeres andre principper med dette fokus. Formulér gerne succeskriterier for princippets udførelse i praksis og bed om en handleplan fra skolelederen.
- Undersøge om der er sat tilstrækkeligt med midler af i skolens budget til arbejdet med elevernes læringsudbytte. Eksempelvis til kompetenceudvikling af medarbejderne.

Få flere tips til arbejdet i Skole og Forældres hæfte: Skolebestyrelsens arbejde: Elevernes læringsudbytte.

P.S. Husk at skolebestyrelsens tilsyn med elevernes læringsudbytte også omfatter elevernes dannelse og alsidige udvikling.

Kender du LIS?

Også kaldet Undervisningsministeriets Ledelsesinformationssystem for grundskolen. Her kan du finde information om din skole som eksempelvis karaktergennemsnit, resultater af trivselsundersøgelse, andelen af unge, der kommer i gang med en ungdomsuddannelse. Det kan være nyttig viden, som skolebestyrelsen kan bruge i tilsynet med elevernes faglige udvikling.

De 5 mest effektive våben i kampen for at fremme elevernes læring

1 Tydelige og tilpassede læringsmål

Når eleverne ved, hvad de skal lære, og når læringsmålene er realistiske at nå, lærer de mere og bedre. De ved, hvor de skal hen, og dermed hvor de skal lægge deres energi. Samtidig kan læringsmålene give en større samhørighed mellem lærer og elev, der arbejder side om side for

at nå et bestemt sted hen. Læreren kan opsætte læringsmålene, baseret på en vurdering af elevens forudsætninger, eller læreren og eleven (og eventuelt forældrene) kan opsætte dem sammen. Målene skal være tydelige og synlige for eleverne – og også gerne for forældrene.

En lærer kan både arbejde med fælles og individuelle mål. Nogle gange kan en klasse arbejde mod det samme mål ad forskellige veje, andre gange kan der sættes individuelle mål i en fælles aktivitet. Her skal læreren bruge sin mulighed for og pligt til undervisningsdifferentiering. Det vigtige er, at hver enkelt elev forstår, hvad han eller hun skal – og hvorfor.

2 Feedback i undervisningen

Evaluering og feedback handler ifølge forskerne om at give både det undervisende personale og eleverne mere viden om elevens udbytte af undervisningen. Den gode feedback er en dialog mellem lærer og elever om, hvor de er henne, hvad der fungerer godt, og hvad der udfordrer. Det er blandt

andet vigtigt, fordi elever er forskellige og reagerer forskelligt på undervisning.

Når der er en god udveksling mellem lærer og elever, kan læreren løbende tilpasse undervisningen, og eleverne ved, hvor de skal fokusere. Læreren skal vide, hvor den enkelte elev er, og kunne formidle denne viden til eleven på en anerkendende måde. Den viden kan blandt andet fås gennem dialog med eleverne, skriftlige afleveringer, løbende observationer og test. Samtidig skal eleverne kunne fortælle læreren, hvordan undervisningen virker for dem. På den måde har begge parter mulighed for at tilpasse det, de gør, og dermed bedre nå de fastsatte mål.

3 Et trygt og positivt læringsmiljø

Alle børn, fagligt svage som stærke, lærer bedst i et miljø, hvor de er trygge og glade. Miljøet skal med forskernes ord være positivt, omsorgsfuldt og arbejdscentreret.

Der skal være en fælles faglig motivation og engagement i klasseværelset, og eleverne skal føle, at det er okay at fejle, fordi de får konstruktiv og fremadrettet

feedback, hvis de laver fejl. Der skal også være få forstyrrelser i undervisningen. Læreren og pædagogen skal handle hurtigt på konflikter og forstyrrelser, så undervisningen kan komme videre.

For at der kan skabes et trygt og positivt læringsmiljø, kræver det ifølge forskningen:

- Høje, og realistiske forventninger til eleven.
- Tydelige rammer om undervisningen.
- God klasserumsledelse.
- Tydelige sociale spilleregler i klassen.

TIP!
LÆS TEMA OM
LÆRINGSMÅL OG
FEEDBACK I
SKOLEBØRN 5, 2013 PÅ
WWW.SKOLEBØRN.DK

4

Inddragelse af eleverne

Ifølge forskerne har det stor betydning for elevernes udbytte, at de selv, og ikke kun det undervisende personale, er på banen. Det gælder både, når undervisningen skal planlægges og udføres. Eleverne er eksperter på sig selv og ved, hvornår de oplever undervisningen som engagerende, og hvornår de mangler motivation. Lærerne har ansvaret for undervisningen, men der er meget at hente på motivationskontoen, hvis eleverne bliver inddraget.

5

Varieret undervisning

Elever, der er umotiverede, lærer ikke godt. Men det, der ikke engagerer den ene elev, er måske en god måde at lære på for den anden. Derfor er varieret undervisning et vigtigt punkt og en del af folkeskolereformen, blandt andet i form af den understøttende undervisning. Reformen skaber eksempelvis rammerne for øget holddannelse, så man kan tage højde for forskellige læringsstile. Læreren skal dog stadig sætte rammerne for undervisningen, da variation for enhver pris ikke er ønskelig. Der skal fortsat være en forudsigelig struktur omkring undervisningen, hvis den skal blive god for alle.

Kilde: De fem punkter tager udgangspunkt i Danmarks Evalueringsinstitut, EVA's oversigt over god undervisning, som bygger på en forskningsgennemgang af international forskning herunder John Hattie.

NYHED

Hæfte 2

Skolebestyrelsens arbejde: Elevernes læringsudbytte

Med folkeskolereformen skifter fokus fra undervisning til læring, så hver enkelt elevs udbytte af undervisningen bliver sat i centrum. Hvordan kan I som skolebestyrelse påvirke skolens arbejde med dette? Hvad virker godt i undervisningen, og hvilke muligheder har I for at bidrage til, at der er bedst mulig læring på jeres skole? Det kan I blive klogere på med dette hæfte, der er nummer 2 i en serie af 8 hæfter, der behandler centrale emner i skolebestyrelsens arbejde.

Hæftet kan frit downloades fra Skole og Forældres hjemmeside: www.skole-foraelldre.dk/pjecer

ISBN: 978-87-91147-69-2

Minimumssalg 5 stk.

Pris for trykt udgave:

Medlemspris: 175,00 kr. for 5 stk.

**Ikke-medlemspris:
350,00 kr. for 5 stk.**

Priserne er inkl. moms og ekskl. forsendelse

**SKOLE
OG
FORÆLDRE**

Skole og Forældre
Telefon 3326 1721
www.skole-foraelldre.dk/butik

Besøg på tre engelske skoler:

Her gør de det, der virker

Læringsmål og feedback. På tre engelske skoler har det været hovedingredienserne i den kur, der har fået eleverne til at lære mere og hurtigere end de fleste andre. *Skolebørn* har besøgt skolerne for at se, hvordan de gør.

AF MAJ CARBONI

Hvad sker der, når en skole underviser eleverne efter de metoder, som ifølge forskningen er de mest effektive? *Magasinet Skolebørn* har besøgt tre skoler i det nordligste England, der i flere år har arbejdet intensivt med læringsmål og feedback. Resultatet er tydeligt: Eleverne lærer mere.

Fagligheden stiger

På kommuneskolen i den nordengelske kystby, Seaham, oplever de, at elevernes faglige resultater er blevet bedre år for år, siden de systematisk begyndte at arbejde med læringsmål og feedback. For fem år siden bestod skolen ikke den nationale kvalitetskontrol. Sidste år fik den en fornem pris af det engelske undervisningsministerium for "Udvikling i særklasse" og kan bryste sig af at ligge blandt Englands bedste 30 skoler i forhold til at hæve elevernes faglighed. I gennemsnit har hver elev på skolen fået en karakter bedre end de "burde" have fået, hvis de havde fulgt den gennemsnitlige nationale udviklingskurve. Og det er ikke fordi, at

eleverne på skolen kommer fra veluddannede hjem og har fået akademiske færdigheder ind med modermælken. 70 procent af eleverne kommer fra arbejderklasse-hjem, hvor forældrene kun har kortere uddannelser eller slet ingen. Samme mønster gør sig gældende på to andre skoler, der ligeledes arbejder systematisk med læringsmål og feedback.

"Nogle af vores elever er halvandet år bagud i forhold til det nationale gennemsnit, når de begynder på skolen, men de udvikler sig hurtigt," fortæller Anne Rutherford, der er skoleleder på Tweedmouth West First School i byen Berwick Upon Tweed.

Feedback for at løfte de svage

I England følger der en pose penge med til de kommunale skoler, når de modtager elever med særlige behov. Dem er der en del af på Tweedmouth West First School. I modsætning til i Danmark følger der et konkret krav med pengene: Skolerne skal dokumentere, at de bruger dem på en måde, der udvikler de pågældende elever fagligt. Skolelederen undersøgte derfor, hvad der har den største effekt på elevers læring.

"Forskningen viser, at det er feedback og læringsmål, så jeg besluttede, at vi skulle fokusere på det," fortæller Anne Rutherford. Til at klæde lærerne på til opgaven hyrede hun den

Tip!

James Nottinghams bog *Udfordrende Læring* er netop udkommet på dansk på forlaget Dafolo. Her kan du læse masser af praktiske forslag til, hvordan undervisningen kan blive mere effektiv og motiverende samt få en velskrevet, tankevækkende gennemgang af forskning i elevers læring.

PÅ DE NÆSTE
SIDER KAN DU SE
EKSEMPLER PÅ,
HVAD DET ER DE
TRE ENGELSKE
SKOLER GØR.

internationalt anerkendte læringskonsulent, James Nottingham, der har udviklet konkrete undervisningsmetoder på baggrund af uddannelsesguruen John Hatties forskning. Det viste sig at styrke fagligheden for eleverne med særlige behov. Og have en fantastisk sideeffekt:

"Det har haft en positiv betydning for alle elevernes resultater, så det viste sig at være en god investering," fortæller en glad skoleleder.

De andre to skoler har ligeledes ladet sig inspirere af John Hatties forskning og James Nottinghams undervisningsmetoder.

Motiverede elever

Den øgede fokus på læring har ikke kun haft betydning for de faglige resultater, men også på elevernes trivsel og motivation, oplever alle tre skoler. På skolen i Seaham bliver omkring halvdelen af eleverne eksempelvis frivilligt på skolen efter at have fået fri for at arbejde videre på deres skoleprojekter. *Skolebørns* udsendte blev da også under besøget på de tre skoler ganske imponeret over både det faglige niveau i undervisningen og elevernes engagement og synlige glæde ved at lære. Der var næsten ingen uro i klasserne og stort set alle elever deltog aktivt i både klasseundervisning og gruppearbejde eller fordybede sig i deres egne projekter.

60 timers arbejdsuge

Selvom *Skolebørns* udsendte også oplevede stort engagement, stolthed og arbejdsglæde blandt

lærerne stod det også klart, at de arbejder hårdt for sagen. Det tager tid at aftale individuelle læringsmål med alle eleverne og give dem konkret, fremadrettet feedback på deres opgaver.

"Her på skolen kunne vi aldrig mere finde på, at have en plan for en time, der hedder noget i stil med: *I dag skal vi gennemgå side 24 og 25 i bogen*. Vi tænker altid meget over pædagogikken og overvejer, hvordan de enkelte elever bedst lærer en bestemt ting på en måde, der også motiverer dem. Det kræver meget forberedelse," forklarer Renée O'Brien, der er engelsklærer på skolen i Seaham.

Arbejder smartere

Det er almindeligt for lærerne på de tre skoler at arbejde omkring 60 timer om ugen. Lærerne mener dog ikke selv, at de arbejder mere end de fleste andre engelske lærere. De får tid til den grundige feedback og forberedelse ved systematisk at samarbejde og lade sig inspirere og genbruge hinandens undervisningsmateriale, som de tilpasser deres egne elever. Det har skolelederne sat i system med øget samarbejde på tværs af fag og lærere, fast jævnlig sparring og idéudveksling samt opsamling af lærernes undervisningsmateriale.

"Arbejdsbyrden er en udfordring for alle lærere i England. Jeg siger ikke, at lærerne på vores skole skal arbejde hårdere end alle andre lærere, men de skal arbejde smartere. I stedet for at have fokus på alt, skal de fokusere på de vigtige opgaver, som for eksempel feedback. Det betyder dog ikke, at alt skal rettes. Det er vigtigere at give grundig feedback på en del af opgaven og kun gøre det i forhold til læringsmålet. Det gælder også om at arbejde med feedback som en fast del af selve undervisningen," siger skolelederen i Seaham, David Shield. ●

Læringsmål

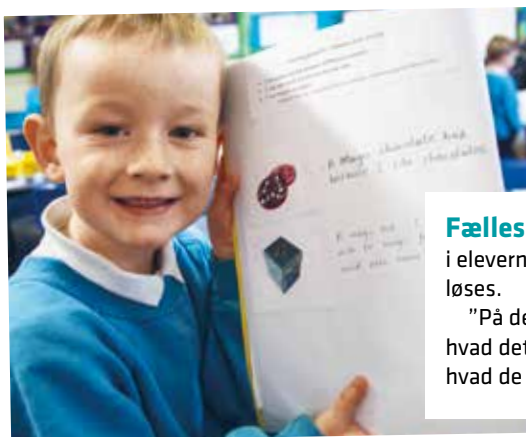
TEKST OG FOTO MAJ CARBONI

"Når eleverne kender læringsmålet for timen, har de også lettere ved at nå derhen."

Louise Brown, børnehaveklasselærer på Amble First School →

Mål for timen: "I har alle sammen lavet fejl i stærke verber i den nationale test, så målet med denne time er, at I lærer at definere stærke verber. Det vil give jer en karakter højere ved næste test." Sådan lyder lærerens introduktion til engelsk-timen på Seaham School of Technology.

Et skridt ad gangen: På alle borde i 4. klasse på Tweedmouth West First School er der opstillet læringspyramider, hvor eleverne kan følge med i, hvor langt de er nået og, hvor de skal hen derefter. I toppen er det mest elementære og i bunden det højeste niveau.

Fælles indsats: I alle timer er læringsmålene sat ind i elevernes kladdehæfter på den side, hvor opgaven skal løses.

"På den måde sikrer vi, at alle de voksne i klassen ved, hvad det handler om. Det hjælper eleverne til at forstå, hvad de lærer," siger Louise Brown fra Amble First School.

Individuelle mål: Helt fra eleverne er 4-5 år i børnehaveklassen i Amble har de individuelle læringsmål. Nogle skal lære tallene fra 1-5, skal andre lære tallene fra 10-20. De har også sociale mål, som at deltage i andres leg og tackle vrede. Målene hænger på opslagstavlen i klassen. I hver time inddeles eleverne i fem grupper alt efter deres niveau i det pågældende fag. Hele klassen får det samme input, men har forskellige mål og veje til målet.

Hvordan når vi derhen? Eleverne læser på skift op af den historie, de har skrevet i løbet af timen med fokus på bestemte værktøjer "fra forfatterens værktøjskasse", som er visualiseret på væggen. Det er afgørende, at eleverne ved, hvad der skal til for at nå målet.

Fokus: Når timen i 3. klasse begynder forklarer læreren, hvad opgaven går ud på. Derefter får alle elever udleveret et udprint med læringsmål og succeskriterier for opgaven, så eleverne kan fokusere på det.

Hjemmearbejde i Louise Browns børnehaveklasse har fokus på forberedelse til den efterfølgende uge og refleksion over den enkelte elevs læringsmål. Se et eksempel i *Skolebørn* online.

"Hvis jeg er bagud i forhold til at nå mit læringsmål i et fag, kan jeg godt finde på at blive et par timer ekstra på skolen, men det er bare sjovt."
Hannah Guy, 11. Klasse

Tal fra Danmark

30 % af eleverne har individuelle læringsmål, som deres forældre kender til.

46 % af forældrene oplever i ringe eller meget ringe grad, at deres barn ved, hvad han/hun skal gøre for at nå de faglige mål i fagene.

Kilde: *Skolebørns* undersøgelse blandt 600 danske skoleforældre

Feedback

TEKST OG FOTO MAJ CARBONI

"Det er vigtigt, at eleverne er helt klar over, hvad begrundelsen er for bedømmelsen af deres opgave og ved, hvordan de kan forbedre det. Ellers giver det ingen mening."

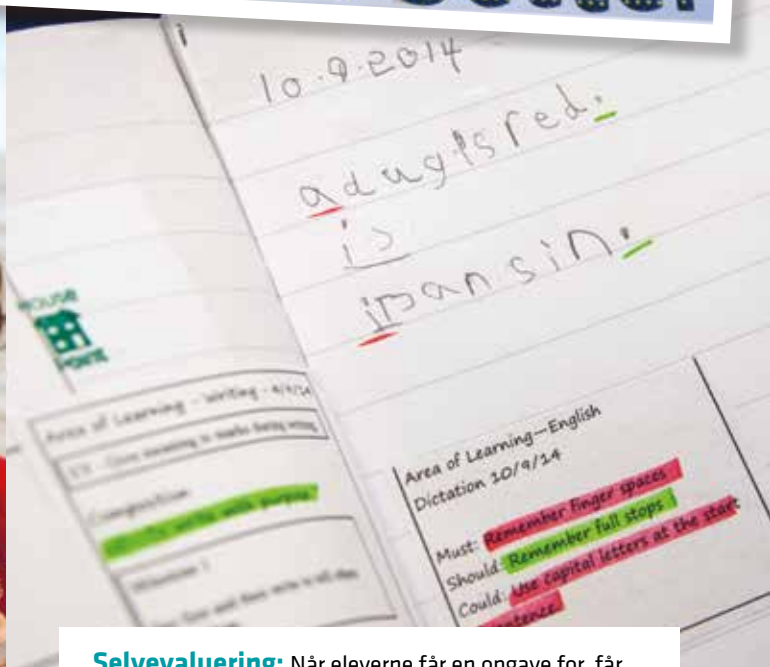
Lærer på Tweedmouth West First School

Mulighed for forbedring: Alle lærere på Tweedmouth West First School retter elevernes opgaver ved hjælp af farvekoder. Den grønne farve betyder, at læringsmålet er nået. Den pink farve betyder, at eleven selv skal reflektere over, hvad fejlen er i forhold til de opstillede læringsmål. Eleven skal efterfølgende forbedre sin egen opgave med blå. De andre to skoler, som Skolebørn besøgte, har lignende systemer til feedback.

Hurtig feedback:

Eleverne i 3. klasse på Tweedmouth West First School får feedback på deres opgaver af læreren i løbet af timen og får mulighed for at rette deres fejl med det samme. Umiddelbar feedback har den største effekt på elevernes læring, viser forskningen.

Selvevaluering: Når eleverne får en opgave for, får de en seddel med succeskriterierne for den tekst, de skal skrive. Efterfølgende skal eleverne markere, hvor de har levet op til disse succeskriterier. Hvor bruger de eksempelvis fakta og ikke meninger? Har de husket beskrivende overskrifter? Har de brugt sproglige billeder, der hjælper læseren til at forstå indholdet? Eleverne lærer allermest, når de kan give sig selv feedback, viser forskningen.

Konkret: "Du skal arbejde hårdere", "du skal klare dig bedre", "fortsæt det gode arbejde". Den type feedback ville en elev på Seaham School of Technology aldrig få.
"Feedback skal være realistisk og specifik. I stedet kunne det være: Hvis du om fire uger, kan alle delene i et hjerte og forklare deres funktion, så får du karakteren B i stedet for et C," forklarer lærer Renee O'Brien.

Prøver: På skolen i Berwick bruger de ofte korte test på omkring tre minutter. For eksempel i begyndelsen og slutningen af en time for at gøre det synligt for eleverne, hvad de har lært i løbet af timen og få dem til at reflektere over det. De ældre elever kan have minitest i en periode på et par uger og selv tegne grafer over deres udvikling.

"Når de kan se, at de forbedrer sig hver dag, får de selvtillid og bliver motiverede," fortæller skoleleder, Anne Rutherford.

"Når vi skal bedømme vores egne opgaver, lærer vi, hvad man skal gøre for at få et bedre fagligt resultat. På den måde får man udfordret sig selv og strækker sin faglighed. Hvis ikke jeg blev skubbet til på den måde, ville jeg ikke prøve selv. Derfor lærer jeg mere af det."
Naomi Baker 11. klasse, Seaham School of Technology

Refleksion: Det er en politik på Seaham School of Technology, at alle elever skal forbedre deres opgaver ud fra den feedback de får. Det kalder de "Dedikeret forbedrende refleksionstid" – i daglig tale DIRT (Dedicated, Improvement, Reflection Time)

"Vi kan se, at de elever, der er gode til DIRT, gør større fremskridt end andre," fortæller skolens statistiker David Langland.

Tal fra Danmark

12 % af eleverne får i høj grad løbende feedback på deres faglige udvikling, ifølge deres forældre.

41 % får kun i ringe eller meget ringe grad feedback, siger forældrene.

Kilde: Skolebørns undersøgelse blandt 600 danske skoleforældre

I SKOLEBØRN ONLINE KAN DU OGSÅ SE EKSEMPLER PÅ, HVORDAN LÆRERNE FÅR FEEDBACK FRA ELEVER OG KOLLEGER.

TEKST OG FOTO MAI CARBONI

Barry Dunn, lærer på Seaham School of Technology

[illegible]

Fejl er læring: Når man laver fejl betyder det, at man er i gang med at tilegne sig viden, erfaring og færdigheder. Det er en afgørende del af en læringsproces, så i undervisningen er der fokus på, hvordan man skal lære af sine fejl. I en klasse på Seaham School of Technology har de en hel væg, hvor eleverne udstiller deres fejl og beskriver, hvad de har lært af dem.

Motiverende undervisning: "Det er vigtigt for os her på skolen hele tiden at afprøve nye metoder til at udvikle og motivere eleverne," siger Barry Dunn fra Seaham School og Technology. De har blandt andet bygget en skyttegrav i gården til undervisningen i 2. verdenskrig og en kopi af det gamle London til et forløb om Jack the Ripper.

Høje forventninger og opmuntring: "Miss Forster, jeg kan ikke finde ud af det," siger en af Kathryn Forsters elever fra Seaham School of Technology, som hun lige har lokket til at vælge et af de sværere regnestykker fra tavlen. "Det kan du om lidt," siger læreren, sætter sig ned og stiller ham et par opklarende spørgsmål. Pludselig har han selv fundet svaret på opgaven. "Se, selv! Jeg sagde jo, at du godt kunne!," roser hun.

Mod på læring: Helt fra børnene starter i Amble First Schools børnehave som toårige, træner lærerne dem i strategier til at udvikle sig. Blandt andet ved dagligt at opfordre dem til at være "modige" og prøve ting, som de ikke kan i forvejen. De får aldrig skæld ud eller at vide, at det er forkert, hvad de gør. I stedet får de konkrete instruktioner i, hvordan de kan gøre det bedre.

"Det handler om at opbygge en modstandsdygtighed. Hvis man kan det, vil de have modet til at springe ud i nye udfordringer og vide, hvordan de skal blive bedre næste gang," fortæller skolederen.

Elevinddragelse: "Er det fair, at nogle mennesker har mere end andre?" Eleverne i filosofi-timen på Seaham School of Technology får til opgave i mindre grupper at finde på spørgsmål, som de skal diskutere i timen. Spørgsmålene skrives op på tavlen og det spørgsmål, der får flest stemmer, bliver omdrejningspunktet i timen.

Tal fra Danmark

46 % af forældrene oplever, at deres børn i høj eller nogen grad er nervøse for at begå fejl i timerne.

30 % af forældrene oplever, at deres børn kun i ringe eller meget ringe grad tør kaste sig ud i nye udfordringer.

Kilde: Skolebørns undersøgelse blandt 600 danske skoleforældre

Høje forventninger giver gode resultater

Da Vinci Linjen på Vitaskolen i Esbjerg stiller høje krav til eleverne, som kan lide at blive fagligt udfordret. Linjen er for elever i overbygningen, som tidligere har underpræsteret.

TEKST BIRGIT SØES RASMUSSEN FOTO HELENE BAGGER

U "Uro i forstæderne," er titlen på den novelle, som 9. klasse arbejder med, den dag *Skolebørn* er på besøg. Historien indgår i emnet danskhed, der også inkluderer en fælles julefrokost for hele klassen, der er temmelig udansk i skolesammenhæng. Nul disciplinkrise, der er ro, og eleverne elsker at tilegne sig ny viden på Da Vinci Linjen, hvor mottoet lyder "Den, der arbejder, lærer."

Ifølge lærer og koordinator Lissie Munk-Jensen savnede eleverne udfordringer i de klasser, hvor de gik, inden de skiftede til Da Vinci Linjen.

"Vi stiller store krav til eleverne, og vi har store forventninger til, hvad de yder, og hvad de kan. Al forskning viser, at store forventninger giver de bedste resultater," forklarer koordinatoren.

Lissie Munk-Jensen tilføjer, at man også har stor fokus på elevernes sociale trivsel. Klikedannelse, hvor man holder andre ude, tolereres ikke. Generelt er det ikke noget problem, for mange af eleverne har skiftet skole, fordi de hverken trivedes socialt eller fagligt på de skoler, de kom fra. At arbejde i grupper anses som positivt, men det er meget op til enkelte elev at beslutte, om hun vil arbejde solo eller i en gruppe. Frihed under ansvar er ifølge Lissie Munk-Jensen højt prioriteret.

Får lov til meget

"En forudsætning for at gå her er, at man kan og vil arbejde på egen hånd. Vi ser muligheder frem for begrænsninger, og der er vide rammer for udfoldelse. Man udvikler sig ved at få lov."

I praksis betyder det, at eleverne forventes at tage initiativ til

ophold på gymnasier og universiteter for at følge et bestemt fag eller undervisningsforløb i en periode. For nylig snuste en elev f.eks. til et merkantilt fag på HHX, og fire piger var i Frankrig i to uger, hvor de deltog i undervisningen på en folkeskole.

"Vi forventer, at eleverne tænker ud af boksen, også i klassen. At man ikke fremlægger sin novelle ved at stå og tale om handlingen, men i stedet fremlægger med et maleri, rollespil, video, rap eller noget helt andet. Når eleverne går ud af skolen er det med en god portion kreativitet, selvstændighed og initiativ i bagagen," siger Lissie Munk-Jensen.

Da Vinci Linjen, som startede i 2009, er evalueret af Kirsten Baltzer og Poul Nissen, som forsker i talentfulde børn. De kalder skoleformen "en bragende succes", fordi elever, der tidligere underpræsterede, oplever fremgang og succes.

Lissie Munk-Jensen mener, at succes i høj grad har sammenhæng med en vellykket undervisningsdifferentiering.

"På Da Vinci Linjen har vi altid sagt, at eleverne skal lære det de kan, ikke det de skal. I den nye skolereform står direkte, at alle elever skal lære det, de kan. Det har ikke været formuleret så tydeligt før, og jeg håber, at det vil være med til at "løfte" de dygtige elever. Det skylder vi både dem og det danske samfund." ●

"Det er ikke fair, at børn med talent ikke får udfordringer, og da slet ikke, hvis de bare skal passe sig selv. Det er umotiverende og synd for eleverne, og det dur ikke for det danske samfund, der vil få sværere ved at klare sig internationalt, hvis denne tendens fortsætter. Faktisk ville jeg ønske, at Da Vinci Linjen blev nedlagt. For mig at se, er det en midlertidig nødløsning, som gør skolegangen bedre for nogle elever, som burde kunne rummes og blive udfordret i enhver klasse i folkeskolen. Den dag man i folkeskolen gør det, er Da Vinci Linjen jo overflødig."

"Alle klasser har en nørd. Vi har 21."

Elev i
Da Vinci-klasse.

DA VINCI LINJEN

- Da Vinci Linjen er for unge på 7., 8. og 9. klassetrin, som efterfølgende vil gennemføre en ungdomsuddannelse.
- Målgruppen er normalt- og højtbegavede unge, der har underpræsteret i deres tidligere klasser.
- Inden optagelse på linjen, kommer den unge til en personlig samtale.
- Da Vinci Linjen har én 7. klasse, to 8. klasser og to 9. klasser.
- Eleverne kommer fra Esbjerg kommune og flere omegnskommuner.
- Linjen er placeret på Vitaskolen i Esbjerg, der har 1200 elever i alt.

**NICOLAI TOXVÆRD, 9. KLASSE,
DA VINCI LINJEN PÅ VITASKOLEN**

"I min gamle klasse var der for få udfordringer for mig. Der var problemer i klassen med klikedannelse, fastlåste normer og snak i krogene. Jeg kunne lide at gå i skole, men den holdning var upopulær. De andre hadede mig. Jeg havde brug for forandring, da jeg startede på Da Vinci Linjen i 7.klasse. Her bliver jeg fagligt udfordret, og her er der mere frihed til at arbejde, som vi vil. Solo eller sammen. Jeg har forbedret mig i samfunds-fag, engelsk og historie. Og jeg har fået gode venner blandt drengene i klassen, som jeg skal fejre nytår sammen med. Jeg har fået engagementet tilbage. Jeg vil gerne uddanne mig til diplomat og arbejde i Udenrigsministeriet."

**ANNE KIRSTINE BJERGMARK, 7. KLASSE,
DA VINCI-LINJEN PÅ VITASKOLEN**

"I min gamle klasse savnede jeg udfordringer. Ingen gik op i skolen eller gad lave noget. To andre fra min gamle klasse er også skiftet til Da Vinci Linjen. I starten var jeg usikker på at gå her. Jeg var bange for, at jeg ville være for træt, da jeg skal op kl. 6.15 om morgenen, fordi jeg har lang transporttid til skolen. Nu synes jeg, det er lige meget, for jeg har fået gode nye venner. Vi er 27 i klassen, og vi kan sidde en hel time uden den mindste uro. Alle vil gerne lære. Jeg er gået meget frem i matematik, hvor jeg løser opgaver beregnet for 9. klasse."

**EMIL MUNKSGAARD GROSEN,
9. KLASSE, DA VINCI LINJEN
PÅ VITASKOLEN**

"Den største forskel fra min gamle skole og til Da Vinci-klassen, hvor jeg har gået siden 7.klasse, er elevernes indstilling til undervisningen. I min tidligere klasse bestod en undervisningstime ofte af ti minutters hyggesnak og 35 minutter undervisning. Sådan er det ikke her. Vi tager tingene seriøst, og arbejdsmoralen er en anden. Jeg var dårlig til matematik, da jeg kom her. Nu har jeg lige fået 10. Lærerne skubber hele tiden til os ved at sætte et loft, man kan ramme. De er gode til at give anerkendelse. Jeg kunne forestille mig at læse statskundskab eller jura, som et hop ind i politik."

**HELLE STAUSHOLM
CHRISTENSEN,
FORMAND FOR SKOLE-
BESTYRELSEN PÅ VITASKOLEN**

"Jeg er glad for, at skolen har mulighed for at udbyde en alternativ linje som Da Vinci. Der foregår spændende ting, som skolens andre børn følger med i. F.eks. projekter og det at tage ud i verden for at opleve og lære. Det er min opfattelse, at aktiviteterne har afsmittende effekt på undervisningen i de almene klasser."

**5 GODE RÅD TIL
SKOLER, DER VIL
FREMME ELEVERNES
TALENT**

- 1) Fokusér ikke udelukkende på de bogligt svage, husk også de bogligt stærke.
- 2) Mere respekt for forskellighed.
- 3) Lærerne skal brænde for deres fag.
- 4) Der skal være incitament til at forbedre sig.
- 5) Eleverne skal ud i "marken" for at lære.

Kilde: Elever fra Da Vinci Linjen

Hjælp dit barn til at blive god til at lære

Synlig læring, læringsmål og målstyret læring handler om, hvordan det enkelte barn lærer mest muligt. Men hvordan kan du som forældre hjælpe dit barn med at blive supergod til at lære i skolen? Vi har spurgt Anne Marie Vinther, som er ekspert i synlig læring, og på vej med en bog med gode råd til forældre.

TEKST ANDERS KLEBAK ILLUSTRATION PERNILLE MÜHLBACH

F **Fremskridt er vigtigere end præstation**

Scorer dit barn topkarakterer og fine tilbagemeldinger på sit faglige niveau fra lærerne, er det oplagt at være godt tilfreds. Og hvis det modsatte er tilfældet, er det nemt at blive frustreret. Men det er slet ikke her fokus skal ligge, siger Anne Marie Vinther. I stedet for at stirre sig blind på præstationerne og læne sig tilbage, hvis det hele kører flot eller få grå hår i hovedet, når det ikke gør, så er det meget vigtigere at holde øje med dit barns faglige fremskridt. For en dygtig elev kan sagtens været gået i stå med sin faglige læring, mens en fagligt svag elev kan stryge afsted med syvmileskridt.

"Pointen er, at vi skal flytte fokus fra præstation og over på progression," siger Anne Marie Vinther.

Det betyder bl.a., at du som forældre skal se det som en vigtig opgave at lytte til dit barns vurdering af, om det bevæger sig i forhold til målene. Og gå i dialog med læreren, hvis dit barn ikke flytter sig fagligt, og få afklaret hvorfor der er stilstand, og hvordan man kommer videre.

Spørg: "Hvad har du lært i dag?"

Et af de spørgsmål, man oftest hører ved middagsbordet er: "Hvad har I så lavet i skolen i dag?". Vi er vant til at tænke på selve undervisningsaktiviteten som det vigtige og spændende. Det er skolen også vant til. Men et bedre spørgsmål er: "Hvad har du lært i dag?", mener Anne Marie Vinther.

"Det betyder ikke, dagens aktiviteter er ligegyldige. Men det handler om at træne en måde at tænke på hos børnene, der understøtter den undervisning, de kommer til at møde i skolen og de udfordringer de senere vil møde på uddannelse og arbejdsmarkedet," siger hun.

Når synlig og målstyret læring vinder frem, bliver det en vigtig kompetence for børn at kunne reflektere over og sætte ord på, hvad de har lært.

Tegn på faglig læring og tegn på deltagelse

Når målstyret læring fylder stadig mere, er det vigtigt som forældre at kende forskel på tegn på faglig læring og tegn på deltagelse, siger Anne Marie Vinther. Tegn på deltagelse handler om det, der ligger rundt om de faglige mål. Det siger noget om elevens læringsmuligheder. Det kan for eksempel være sociale og personlige kompetencer som at række hånden op i timerne, yde en indsats i gruppearbejde og at have de rigtige bøger med til dagens lektioner.

I skole-hjem-samarbejdet er det en vigtig skelnen. Hvis man har et stille barn, der ikke markerer sig i timerne, behøver det ikke hænge sammen med tegnene på, at barnet ikke bevæger sig i retning af læringsmålet. Derfor kan samtalen mellem skole og

TIP!

LÆS OGSÅ GUIDEN: STYRK
DIT BARN MED MÅL OG
FEEDBACK I SKOLEBØRN 5,
2013 PÅ WWW.SKOLEBØRN.DK

ANNE MARIE VINThER

er uddannet skolelærer og arbejder i dag som konsulent hos virksomheden Dafolo og løser opgaver Challenging Learning. Hun rådgiver og underviser skoler i implementering af målstyret og synlig læring. Til marts udkommer "Synlig Læring - En forældreguide", som hun har skrevet i samarbejde med Ulla Sjørup.

forældre handle om, hvordan læreren kan give barnet nogle muligheder for at vise sine fremskridt på andre måder, forklarer Anne Marie Vinther.

"Jo bedre man skelner mellem tegn på deltagelse og på læring, jo mere præcise mål kan man opstille for, hvordan eleven udvikler sig i forhold til at deltage i fællesskabet og til den faglige udvikling," siger hun.

Giv ros for indsats - ikke for personlige træk

Feedback er et helt centralt punkt i synlig læring. Der findes flere former for feedback. Forældre kan være tilbøjelige til at fokusere på personlige træk, når de vil rose barnet, der kommer hjem med et en flot karakterbog, (for eksempel: "hvor er du dog klog"). Men den personlige feedback egner sig mindre godt, når det drejer sig om faglig udvikling, siger Anne Marie Vinther. Hun peger på forskning, der viser, at elever klarer sig bedre fagligt, hvis man fortæller dem, at de har gjort en stor indsats, fremfor hvis man fortæller dem, at de er intelligente. Forklaringen er, at når dit barn møder en svær opgave, vil det være mere motiveret til at kæmpe videre, hvis det har fået ros for at arbejde godt fremfor for et personlighedstræk.

"Hvis man har fået at vide, at man er intelligent,

og møder en forhindring, man ikke kan klare, så vil man begynde at tvivle på, om man nu også er intelligent nok," forklarer Anne Marie Vinther.

Tre gode spørgsmål

Som forælder kan du med fordel støtte dit barn i at arbejde med at gøre mål synlige og håndterbare ved at øve det på hjemmefronten. Anne Marie Vinther fremhæver tre spørgsmål, som er helt centrale og som man kan overføre til situationer i hverdagen. De tre spørgsmål lyder 1) Hvad er målet? 2) Hvor er jeg nu i forhold til målet? og 3) Hvad er næste skridt for at nå målet?

De kan bruges i mange sammenhænge: Eksempelvis madlavningen, en rejse eller en svær blækregning. Men en af de vigtige pointer er, at barnet lærer at bryde målet ned i delmål.

"Det overordnede mål kan af og til virke for stort, og svært at se, hvordan man kan nå. Så det er en god øvelse sammen med barnet at skære det over i mindre bidder, som er mere overkommelige." ●

Blev du så dygtig, du kunne?

Magasinet *Skolebørn* har spurgt tre kendte personer om deres potentiale blev udnyttet i folkeskolen.

MARIE BACH HANSEN, SKUESPILLER, KENDT SOM SIGNE "SUNSHINE" I DR'S ARVINGERNE

På en skala fra 1-10: I hvor høj grad blev du så dygtig, som du kunne blive i folkeskolen?

Nok 5. Jeg syntes, det var sjovt at lære nyt, men skolen var for det meste noget, der skulle overstås, så man kunne komme ud at lege eller lave fritidsaktiviteter. Jeg lærte at læse, inden jeg kom i skole, så jeg sad med ekstra *Læs og Forstå* i hjørnet i de første klasser. Men jeg fik ikke udviklet min musikalske eller kreative sans eller samfundsmæssige og filosofiske forståelse særlig meget, hvis overhovedet. Det var noget, jeg lærte uden for skolen i andre sammenhænge.

Hvem er den bedste lærer, du har haft og hvorfor?

Min dansklærer fra 5. klasse og op. Jeg kan huske, at jeg gerne ville gøre mig ekstra umage med dansk stil hver gang, fordi jeg gerne ville anerkendes af ham. Han havde en ligeværdig, kammeratlig tone, men formåede stadig at skabe respekt og autoritet omkring sin person. Han gav os meget frihed under ansvar og hans mening betød noget.

Hvornår var det mest træls eller kedeligt at gå i skole?

For mig var det frustrerende at have musikundervisning, fordi niveauet var så lavt og umusikalsk og ufrit, at det blev kedeligt. Så var det meget sjovere at have fritime i musiklokalet, så man selv kunne undersøge musikkens verden i fred. Det er børn gode til.

Hvordan skulle undervisningen have været, hvis du skulle være blevet så dygtig du kunne i folkeskolen?

Jeg kunne have ønsket mig mere frihed og mere nysgerrighed fra lærerens side. Jeg kunne måske være blevet stimuleret bedre på en del områder, men det kræver jo, at læreren havde mulighed for at differentiere undervisningen mere og kunne give det enkelte barn ro og opmærksomhed. For mig kommer undervisningens kvalitet ofte an på lærerens interesse for faget og for børnene. Så måske ville undervisningen også have været endnu bedre, hvis flere af mine lærere havde videreuddannet sig, holdt sig i gang, taget deres fag op til revurdering oftere og holdt interessen for børn mere ved lige.

FOTO: ISAK HOFFMEYER

Hvad ville du gerne have lært?

Jeg ville gerne være blevet meget bedre til matematik. Jeg havde ellers en sød lærerinde, men jeg kunne ikke holde fokus så godt, da den første glæde over at lære nyt var drevet over.

Hvad mener du er det vigtigste, skolen kan lære børn i dag?

At det ikke er vigtigt, om du lærer at læse i 1. eller 4. klasse. Hvis det går lidt langsomt i et fag, må vi holde dem i hånden og sige, at det nok skal gå. Børnene gør jo, hvad de kan ud fra, hvad de ser de voksne gøre. Hvilket barn ønsker ikke at lære at læse så hurtigt som muligt? Vi må ikke skræmme med prøver og lærere og forældre, der er bekymrede, så den sorte klap går endnu mere ned, og kløften mellem dygtig og dårlig bliver dybere. Vi skal lære dem om ro og fordybelse. At trække vejret og fokusere.

PRESSEFOTO

CLAUS MEYER, KOK OG IVÆRKSÆTTER

På en skala fra 1-10: I hvor høj grad blev du så dygtig, som du kunne blive i folkeskolen?

8,5

Hvem er den bedste lærer, du har haft og hvorfor?

Hans Christensen, min klasselærer og dansklærer. Han elskede mig, han kritiserede mig, han inspirerede mig og han roste mig. Alt i en perfekt blanding for en, der ikke rigtigt selv havde et velfungerende forhold til sin far.

Hvornår var det mest træls eller kedeligt at gå i skole?

Aldrig

Hvordan skulle undervisningen have været, hvis du skulle være blevet så dygtig du kunne i folkeskolen?

Mere gruppearbejde, lidt flere udfordringer der matchende mine spidskompetencer/interessesfærer, lidt mere målrettet mig.

Hvad ville du gerne have lært?

Kommunikation (jeg lærte det så sidenhen), psykologi.

Hvad mener du er det vigtigste, skolen kan lære børn i dag?

At drage omsorg for at børnene bliver de bedst mulige udgaver af sig selv, også for verden.

CHRISTINE ANTORINI, UNDERVISNINGSMINISTER

På en skala fra 1-10: I hvor høj grad blev du så dygtig, som du kunne blive i folkeskolen?

Det bliver et 8-tal.

Hvem er den bedste lærer, du har haft og hvorfor?

Vi fik Joan som ny klasselærer i 7. klasse. Vi havde hende også i dansk og samfundsfag. Det var med Joan, jeg for alvor blev interesseret i samfundsforhold. Hun talte med os og ikke bare til os. Udfordrede os på argumenter og tog os alvorligt. Det var stort. Og så var hun en virkelig dygtig dansklærer, der lærte mig både at skrive og analysere.

Hvornår var det mest træls eller kedeligt at gå i skole?

Der var for lidt tid til idræt. Tiden gik med transport og omklædning.

Hvordan skulle undervisningen have været, hvis du skulle være blevet så dygtig du kunne i folkeskolen?

Endnu mere eksperimenterende undervisning i naturfagene. Og talentspor – det eksisterede ikke i 1970'ernes folkeskole.

Hvad ville du gerne have lært?

Engelsk fra 1. klasse

Hvad mener du er det vigtigste, skolen kan lære børn i dag?

At blive livsduelige, nysgerrige, gøre sig umage og få lyst til at lære hele livet.

FOTO: THOMAS TOLSTRUP

Hvordan sikrer vi god undervisning?

Hvilken rolle spiller ledere, lærere, pædagoger og forældre i, at børnene lærer det, de skal?
Fire formænd svarer.

Claus Hjortdal,
formand for Skolelederforeningen:

“Vi har brug for ny viden og praksis”

Hvad skal skolelederne gøre for at sprede god undervisningspraksis?

Lige nu er mit råd: Få delt tingene op, og gør det overskueligt, så der ikke sker *over-load* i medarbejdernes hoveder. Det er et helt nyt paradigme, vi skal til at arbejde med, og skolelederne er ligesom lærerne nødt til at sætte sig grundigt ind i de nye, nationale mål.

Hvad skal der gøres, hvis en lærer eller en pædagog ikke følger den bedste praksis?

Vi sender lærere og pædagoger på kursus nu og de næste år frem, fordi der er brug for ny viden og praksis i forhold til reformens mål. Men det betyder jo ikke, at børnene kommer hjem og slet ikke har lært noget. Vi har brug for tålmodighed. Derfor vil jeg heller ikke kommentere på, hvad man skal gøre, hvis lærere og pædagoger ikke er dygtige nok.

Hvad kan forældrene og skolebestyrelsen gøre for at støtte den gode praksis?

Skolebestyrelsen kan tage rollen på sig som dem, der er nysgerrige om, hvordan det går, og som orienterer de andre forældre. For eksempel om, at vi skal sende lærere på efteruddannelse i kraft af reformen, og derfor vil der være flere vikartimer i en tid.

SYNES DU IKKE, AT DIT BARN LÆRER NOK?

1. **TAG DIALOGEN.** Er du bekymret for, at undervisningen i dit barns klasse ikke udvikler eleverne i tilstrækkelig grad, så start med at tale med barnets lærere og pædagoger. Spørg om alt det, du er i tvivl om eller uenig i, og lyt med åbent sind til svarene. Måske er der en strategi eller hensigt bag, som giver god mening.
2. **GÅ TIL LEDEREN.** Hvis du har været i grundig dialog med lærere og pædagoger og alligevel stadig er utryk ved deres undervisningspraksis, kan du gå til skolens leder. Forklar, hvad du er bekymret over, og bed lederen om en forklaring.
3. **TAL MED SKOLEBESTYRELSEN.** Synes du stadig ikke, du har fået en tilstrækkelig forklaring og/eller en ændring af praksis, kan du kontakte skolebestyrelsen. Den har tilsynspligt med hele skolens virksomhed og kan blandt andet bede skolelederen om en redegørelse på basis af henvendelser fra forældre.

Kilde: Skole og Forældre

Anders Bondo Christensen,
formand for Danmarks Lærerforening:

“Der er ikke rammer til at lave god undervisning”

Hvad skal lærerne gøre for at styrke eleverne fagligt?

De skal tilrettelægge undervisningen, så den udfordrer hver elev i hver time, og så følge op på, om det virker. Hver klasse skal have sit forløb – der findes ingen standardløsninger, hvis vi skal nå målet om, at hver elev skal blive så dygtig, som han eller hun kan. Det er rammerne ikke til nu, og den diskussion er vi nødt til at tage, for det hænger ikke sammen.

Hvad kan skoleledelsen gøre for at understøtte den gode praksis?

Skolelederen har et stort ansvar for at skabe et fællesskab, hvor man tænker hver elev ind i undervisningen. Skolebestyrelsen skal sætte den overordnede retning, men principper er ingen hjælp for den enkelte lærer. Enhver lærer vil jo altid gå ind i klasseværelset med den tanke, at alle eleverne skal blive så dygtige som muligt.

Hvad skal der gøres, hvis lærerne ikke følger den bedste praksis?

Skoleledelsen skal prioritere en stadig drøftelse af de pædagogiske principper. Her kan skolebestyrelsen gøre en forskel ved at signalere, at der skal prioriteres at holdes løbende pædagogiske udviklingssamtaler på skolen. Det er et område, hvor det ser lidt håbløst ud lige nu, hvor der for eksempel ikke er tid til, at lærere og pædagoger i samme team overhovedet kan mødes og tale sammen.

FOTO: SARAH BENDER

Psst...læs mere om
principper og tilsyn
i Skolebestyrelsens
Værktøjskasse på
www.skole-foraelldre.dk

Mette With Hagensen,
landsformand i Skole og Forældre:

“Forældrenes
vigtigste opgave er
engagement”

Hvad kan forældrene gøre for at understøtte en god undervisning?

Det vigtigste er, at forældrene engagerer sig i deres børns skole. For at vise børnene, at skolen er vigtig, skal vi spørge til deres dag og deltage i de aktiviteter, skolen inviterer os til. Derudover kan forældre spørge de voksne i klassen om, hvordan forældrene derhjemme kan støtte op om de temaer, der arbejdes med i skolen.

Hvad kan skolens ledelse, herunder skolebestyrelsen, gøre?

Skolebestyrelsen har jo en bunden opgave med at formulere principper for skole-hjem-samarbejdet, og herunder også om, hvordan hjemmet kan støtte op om undervisningen. Skolebestyrelsen har også sammen med skolelederen en vigtig opgave i at fortælle skolens forældre, hvorfor det er vigtigt, at de bakker op om skolen og er med til at sætte mål for eleverne og arbejde med målene derhjemme.

Hvad skal forældre gøre, hvis der ikke er god undervisningspraksis i deres klasser?

Som forældre kan man altid stille spørgsmål til lærere og pædagoger om, hvorfor de gør som de gør. En god dialog om undervisningspraksis er guld værd for det gode skole-hjem-samarbejde.

ER DER KLAGER OVER FAGLIGHEDEN I EN KLASSE?

1. **FORMULERE ET PRINCIP.** Skolebestyrelsen sætter den overordnede retning for skolen ved at formulere principper, som lederen skal udmønte i praksis. Man kan formulere principper om alt, herunder den gode undervisningspraksis og elevernes læringsudbytte.
2. **FØRE TILSYN.** Bestyrelsen fører tilsyn med hele skolens virksomhed, herunder om skolen lever op til sine egne principper. Skolebestyrelsen kan følge udviklingen og niveauet for de faglige resultater i nationale test og eventuelt andre test i den pågældende klasse. Skolebestyrelsen har også ret til at overvære undervisningen, men dette bruges dog kun sjældent.
3. **BEDE SKOLELEDEREN OM EN REDEGØRELSE.** Hvis skolebestyrelsen oplever eller har mistanke om, at undervisningen ikke er god nok, kan den bede skoleledelsen om en redegørelse, for eksempel for 'den pædagogiske kvalitet i undervisningen i 2. klasse'. Bestyrelsen har også ret til at få at vide, hvad lederen har tænkt sig at gøre ved eventuelle problemer på et strategisk niveau – for eksempel ved at sætte ind med kollegial sparring, sparring fra ledelsen, efteruddannelse og lignende.

Kilde: Skole og Forældre

Elisa Rimpler Bergmann,
formand for BUPL:

“Pædagogerne skaber
den nødvendige
tryghed”

Hvad skal pædagogerne gøre for at styrke eleverne fagligt?

Pædagoger er gode til at skabe det trygge læringsmiljø, som er forudsætningen for, at alle børn bliver så dygtige, som de kan. Vi kan noget andet end lærerne, derfor er det afgørende, at vi har et godt og tæt samarbejde og spiller ind med hver vores faglighed.

Hvad kan skoleledelsen gøre for at understøtte det arbejde?

Der skal være tid og plads til at tale om, hvilke mål, vi skal nå. Det er også vigtigt, at en pædagog ikke spredes over for mange klasser, for så går det vigtige relationsarbejde af fløjten. Forældresamarbejde samt kollektiv efter-/videreuddannelse er også vigtigt, og endelig skal ledelsen i sin medarbejderfeedback ikke kun lægge vægt på det faglige, men også på, hvordan børnefællesskabet fungerer.

Hvad skal der gøres, hvis pædagogerne ikke følger den bedste praksis?

Der er stor forskel på, om en pædagog ikke er fagligt kompetent eller griber tingene anderledes an, end man selv ville gøre. Hvis en pædagog mangler kompetencer, skal han eller hun have mulighed for at efteruddanne sig på det område. Men tag dialogen først. Pædagoger arbejder med at spotte børns forskellige læringsstrategier, og måske er der en bevidst strategi bag og flere måder at gribe et barn an på.

TEKST MARTIN VITVED SCHÄFER

SÅDAN OPLEVER FORÆLDRENE REFORMENS FØRSTE TID

- 54 % er generelt tilfredse eller meget tilfredse med folkeskolereformen, mens kun 19 % er utilfredse eller meget utilfredse
- 55 % er tilfredse eller meget tilfredse med, at skoledagen er blevet længere, mens kun 23 % er utilfredse eller meget utilfredse
- 39 % er tilfredse eller meget tilfredse med skolernes nye lektiecaféer
- 35 % er tilfredse eller meget tilfredse med den understøttende undervisning
- 91 % har fået tilstrækkelig information om folkeskolereformens betydning for deres barn
- 52 % er tilfredse med, at der som noget nyt er bevægelse i skoletiden

Kilde: Skole og Forældres undersøgelse foretaget i december 2014 med besvarelser fra 1.518 forældre, der har tilmeldt sig Skolebørns nyhedsbrev.

24

kommuner har bestemt, at lærerne skal være tilstede på skolen fuld tid. Det viser en undersøgelse, som Kommunernes Landsforening har foretaget.

Nye eksamensformer på vej

Prøveformerne i folkeskolen kommer fremover ikke til at ligne dem, vi kender i dag.

Det er partierne bag folkeskolereformen blevet enige om. De nye prøver skal blandt andet være mere produkt- og projektorienterede, skabes i samarbejde med lokale foreninger og virksomheder, og så får eleverne adgang til internettet under skriftlige prøver.

Ifølge undervisningsminister Christine Antorini (S), er formålet med ændringerne at understøtte moderne og tidssvarende undervisning, og at undervisningen og prøverne skal være rettet mere mod elevernes verden udenfor og efter folkeskolen. Alle folketingets partier, på nær Enhedslisten og Liberal Alliance, har sagt god for ændringerne, der træder i kraft fra næste skoleår.

FORSKER: SKROT LEKTIERNE, OG FÅ DYGTIGERE ELEVER

Som den første dansker nogensinde har Flemming B. Olsen forsket i brugen af lektier. Hans konklusion er klar: man bliver ikke klogere af at læse lektier.

I sin forskning har Flemming B. Olsen udsat nogle skoleklasser for traditionelle lektier, og andre klasser for såkaldt lektieintegreret undervisning. Resultatet var, at klasserne med lektieintegreret undervisning fik højere karakterer end de øvrige klasser. Derfor mener han også, at lektierne bør integreres i den daglige undervisning på skolen:

"Når man lærer noget, så skal eleverne umiddelbart efter anvende det. På den måde bliver eleverne ansvarlige over for læreren og over for klasserummet. Men det kræver faste rammer. Til gengæld er eleverne mere motiverede, fordi de umiddelbart kan se, hvad de skal bruge det, de har lært, til" siger lektieforskeren.

A.P. Møller Fondens ansøgningsrunde

Igen i år kan skoler, kommuner og andre interessenter på skoleområdet søge A.P. Møller Fonden om tilskud til et særligt projekt. I foråret 2015 er fondens fokus på opkvalificering og efteruddannelse af lærere, pædagoger og skoleledere i folkeskolen.

De bedste råd fra 'bossen' til din skolebestyrelse

Hvordan bliver vi effektive og operationelle i skolebestyrelserne? *Skolebørn* har spurgt en af Danmarks mest erfarne bestyrelsesmedlemmer, Stine Bosse, der selv har siddet i bestyrelsen på sit barns skole.

Hvordan får bestyrelsen formuleret principper, som bliver udført i praksis?

Ved at formulere problemet, inden man formulerer principperne, og ved at gøre det sammen med lærerne og eleverne. Spørg dem, hvilket problem, princippet skal løse, for det er dem, der lever med det i praksis. Det tager lidt længere tid på den måde, men det betyder, at alle vil kunne genkende noget af det, de selv har formuleret, og derfor være tilbøjelige til at følge principperne. Hvis bestyrelsen formulerer principperne mere studiekredsagtigt ud fra, hvad de tror er problemet, bliver det nemt nogle meget tågede principper, som i bund og grund er spild af tid, fordi ingen følger dem.

Hvordan kommer alle kompetencer i spil?

Alle medlemmer skal være indstillet på at bidrage, men formanden skal kende hvert bestyrelsesmedlem godt og vide, hvad han eller hun kan bidrage med. Formanden bør, synes jeg, holde årlige samtaler med hvert enkelt bestyrelsesmedlem og høre, hvordan de synes, bestyrelsesarbejdet fungerer. Samtidig er det afgørende, at bestyrelsen har en grundmodel for, hvordan den lægger strategi, laver handleplaner og ikke mindst følger op på, om målene nås. Når man har det, vil de forskellige kompetencer af sig selv komme op til overfladen.

Hvad skal man gøre mellem møderne?

Et medlem med gode forudsætninger for marketing kan for eksempel hjælpe til med at lave skolens hjemmeside, mens andre kan udføre andre opgaver. Det er bare vigtigt, at den type

arbejdsfordeling er forankret i bestyrelsen, så alle ved, hvem der laver hvad. Her må formanden holde øje med, at der ikke opstår en stemning af 'hvorfor er det altid mig, der skal lave det hele?'.

Hvordan sikrer bestyrelsen, at møderne bliver interessante?

Ved at designe en ordentlig dagsorden, for det er af gode grunde den, der bestemmer, hvordan mødet forløber. Møderne er jo det tidspunkt, hvor skolebestyrelsen har taletid, så det skal dagsordenen sikre, at de får. Forholdet må gerne være 70 procent taletid til bestyrelsen og 30 procent til lederen. Derfor bør 'Meddelelser fra ledelsen' ligge til sidst, mens et stort punkt som budget bør ligge først. Det bør punkter som handleplaner, hvilke mål skal vi nå, og ikke mindst hvordan følger vi op på det, også.

Hvordan får bestyrelsen skolelederen på sit hold?

Skolelederen har bolden, bestyrelsen kan kun være sparringspartner og rammesætter. Arbejdet i bestyrelsen er en tillidssag, så der skal være tillid. Men samtidig får skolelederen kun noget godt ud af bestyrelsen som sparringspartner, hvis bestyrelsen også kan være kritisk. Det skal skolelederen være tryk ved, og det bliver han eller hun, hvis bestyrelsen tydeligt signalerer: "vi er her for dig, vi skal gøre dig bedre, og du skal gøre os bedre". I det splitsekund, bestyrelsen ikke kan bakke skolelederen 100 procent op, er det en helt ny situation, som skal løses.

STINE BOSSE

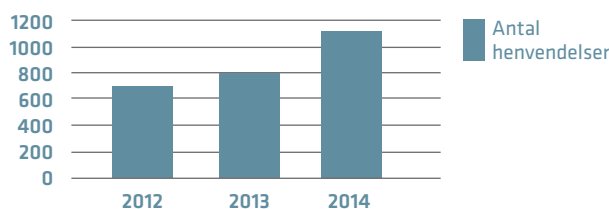
er født 1960 og uddannet cand. jur. fra Københavns Universitet i 1987. Hun har en lang karriere i finanssektoren bag sig, kulminerende med posten som koncernchef i TrygVesta 2001-2011. I dag sidder hun i en række bestyrelser, herunder TDCs og Det Kongelige Teaters (hvor hun er formand), holder foredrag og udfører frivilligt arbejde for blandt andet BØRNEFonden. Hun er gift og mor til to voksne døtre. Som barn var hun formand for elevrådet og dermed medlem af det, der dengang hed Skolenævnet. Som skolemor sad hun i bestyrelsen på sin datters skole.

Det spurgte forældrene om i 2014

I løbet af 2014 har over 1100 familier kontaktet Forældre-rådgivningen for at få råd og vejledning om deres barns skolegang. Det er en stor stigning i forhold til tidligere år. Her kan du se, hvad de typiske spørgsmål handler om.

Af Charlotte Broe, koordinator i Forældrerådgivningen

Samarbejdet med skolen fungerer ikke

Når forældre henvender sig til Forældrerådgivningen fordi kommunikationen og samarbejdet mellem skolen og hjemmet ikke levede op til forældrenes forventninger, er det langt oftere forholdet til skolens ledelse, der er udfordringen, og ikke forholdet til barnets lærere. I Forældrerådgivningen taler vi ofte med forældre om, hvilke forventninger de kan have til kommunikationen og samarbejdet, og hvordan forældrene selv kan bidrage til, at samarbejdet lykkes. Desværre taler vi også ind i mellem med forældre, hvor kommunikationen mellem skolen og hjemmet er gået helt i stå, og hvor der ikke er nogen form for samarbejde. Det har ofte store konsekvenser for børnenes trivsel og faglige niveau.

Barnet trives ikke i skolen

Heldigvis trives rigtig mange børn i skolen, men desværre er der også børn, der er ensomme, eller ligefrem bliver mobbet. Ensomme og mobbede børn er ofte flove over det, og de gør derfor, hvad de kan for at skjule det for lærerne. Netop fordi mobningen ikke er tydelig for lærerne, oplever mange forældre, at skolen ikke påtager sig sin del af ansvaret for at

løse problemet. Mange forældre udtrykker over for Forældrerådgivningen stor frustration over, at det er skolens definition af problemet, der er afgørende for, om et barn, der ikke trives, får hjælp.

Undervisningen passer ikke til barnet

Nogle forældre henvender sig, fordi de mener, at niveauet i klassen er for lavt for deres barn, men lige så mange henvender sig, fordi niveauet er for højt. Oftest er det undervisningsdifferentieringen, der ikke virker. Forældrene oplever også et problem i, at undervisningsdifferentieringen typisk kun handler om mængden og sværhedsgraden i opgaver, mens det er undervisningsmetoderne, der ikke virker for deres barn. I stedet for at få færre og lettere ord i en diktat, kan nogle børn eksempelvis have gavn af at bruge kroppen for at lære at stave.

Forældrene overvejer skoleskift

Når der opstår samarbejdsproblemer mellem skole og hjem kan det føre til, at forældrene ser sig nødsaget til at overveje et skoleskift. Vi har i 2014 set et markant fald i andelen af henvendelser der vedrører skoleskift. I 2013 drejede 11 procent af henvendelserne sig om overvejelser om skoleskift, mens det i 2014 var syv procent af henvendelserne, der omhandlede dette. De forældre der beslutter et skoleskift gør det efter grundige overvejelser, og som oftest fordi barnet igennem lang tid ikke har trivedes i skolen.

Skolen kan ikke håndtere skilsmissen

I 2014 er der sket en stor stigning i andelen af henvendelser om fraskilte forældres udfordringer med barnets skole. I 2012 omhandlede blot to procent af alle henvendelser dette emne, mens det i 2013 steg til fem procent og i 2014 nåede op på 10 procent. Forældrerådgivningen valgte derfor i 2014 at opkvalificere alle rådgivere inden for dette felt.

Forældrerådgivningen er Skole og Forældres uvildige rådgivning, som har til formål at give råd og vejledning til alle forældre, der oplever, at deres børn har problemer i skolen. Rådgiverne har stor erfaring med og viden om skoleområdet. Du kan kontakte Forældrerådgivningen på telefon 7025 2468 fra kl.10-14 på hverdage eller sende en mail til: cb@skole-forældre.dk

Se også flere spørgsmål og svar på: www.foraeldreradgivningen.dk

Må suppleanter deltage i skolebestyrelsesmødet?

Skolebestyrelsens møder er lukkede. Det betyder, at der som hovedregel ikke må deltage andre end bestyrelsens medlemmer, samt skolens leder og dennes stedfortræder, som varetager sekretærfunktionen og eventuelt SFO-leder og afdelingsledere.

Vejledningen fra Undervisningsministeriet fastlægger, at kommunalbestyrelsen kan vedtage en forretningsorden for den enkelte skolebestyrelse eller overlade udformningen af hele eller dele af forretningsordenen til skolebestyrelsen.

Det er derfor i de fleste tilfælde op til den enkelte skolebestyrelse at beslutte i sin forretningsorden, hvordan proceduren skal være for indkaldelse af suppleanter.

Den normale procedure er, at man indkalder suppleanter til møder, når der er fravær fra et ordinært skolebestyrelsesmedlem i kortere eller længere tid. I så fald har de stemmeret. Det betyder samtidig, at suppleanter ikke kan deltage, hvis alle ordinære medlemmer er til stede.

Tip! Find forslag til forretningsorden i Skolebestyrelsens Værktøjskasse på www.skole-foraeldre.dk

NYHED

Skolebestyrelsens Håndbog

Få indflydelse på skolens hverdag og udvikling

Håndbogen giver alle skolebestyrelsesmedlemmer en grundlæggende viden og fælles referenceramme for arbejdet i deres skolebestyrelse. Skolebestyrelsens håndbog sætter fokus på, hvordan I som forældrevalgte skolebestyrelsesmedlemmer kan få afgørende indflydelse på jeres skoles hverdag og udvikling.

Håndbogen er tænkt som et arbejdsredskab og et opslagsværk. Den beskriver rammerne for skolebestyrelsens arbejde, skolebestyrelsens forskellige roller og kompetencer. Der gives konkrete anvisninger på forretningsorden, dagsordener samt mødereferater.

Eksempel på hvordan processen med et princip kan foregå, og hvordan skolebestyrelsens lovbestemte opgaver som fx tilsyn, værdiregelsæt, ansættelser og budget kan håndteres.

Indholdet i denne udgave af Skolebestyrelsens håndbog tager højde for de mange nye ændringer som følge af folkeskolereformen.

ISBN: 978-87-91147-67-0

Pris for trykt udgave:

Medlemspris: 179,00 kr. /
Ikke-medlemspris: 358,00 kr.

PDF til skoler med 15 brugerlicenser:

Medlemspris: 999,00 kr. /
Ikke-medlemspris: 1998,00 kr.
E-håndbogen udgør 9,64 MB, og kan ikke printes og kopieres.

Priserne er inkl. moms og ekskl. forsendelse

**SKOLE
OG
FORÆLDRE**

Skole og Forældre
Telefon 3326 1721
www.skole-foraeldre.dk/butik

**SKOLE
OG
FORÆLDRE**

Skole og Forældres rådgivning for skolebestyrelsesmedlemmer er for medlemmer af Skole og Forældre. Rådgivningen kan vedrøre alle spørgsmål om arbejdet i en skolebestyrelse og børns skolegang og besvares af erfarne rådgivere. Medlemmer har mulighed for at ringe på 33 26 17 21 på hverdage fra 9-14 eller skrive til post@skole-foraeldre.dk. I hvert nummer af Skolebørn bringer vi uddrag af udvalgte spørgsmål og svar fra rådgivningen. Teksten er anonymiseret og forkortet af redaktionen.

Du kan læse mere om udvalgte problemstillinger for skolebestyrelser på www.skole-foraeldre.dk/opslagsbog

Kort nyt
fra Skole og Forældre

Rekordmange deltagere til årets landsmøde

Omkring 220 skolebestyrelsesmedlemmer fra landets skoler deltog i Skole og Forældres landsmøde den 14.-15. november 2014 på Hotel Comwell ved Middelfart. Det var omkring 100 mere end året før og det højeste antal i mange år. Der var livlige debatter, erfaringsudveksling og vedtagelse af Skole og Forældres arbejdsprogram for 2015. Mette With Hagensen blev genvalgt som formand med stående bifald. [Se flere billeder og input fra fredagens temadiskussioner i Skolebørn online.](#)

Mere hjælp til skolebestyrelsen

Skole og Forældres store projekt "Kompetenceløft til skolebestyrelser" udsender stadig ny hjælp til skolebestyrelsen. Seneste inspirationsprincipper på www.skole-foraelldre.dk omfatter principper for Den åbne skole, Understøttende undervisning og Skolens arbejde med elevernes læring. Der er også kommet nye tilsynsredskaber til. I januar er der samtidig sendt et nyt hæfte ud til alle folkeskoler i Danmark. Hæftet hedder "Skolebestyrelsens arbejde – Elevernes læringsudbytte".

Skole og Forældre i 2014

Læs om det måske mest aktive år i Skole og Forældres historie i årsberetningen 2014. Find den på: kortlink.dk/fkb8

Skole og Forældres formand i advisory board

Mette With Hagensen er blevet udpeget til at sidde med i et advisory board for danmarkshistoriens største skoleudviklingsprojekt. Projektet ledes af professor Lars Qvortrup og går under navnet *Projekt for forskningsinformeret, målstyret skole- og kompetenceudvikling*. Andre medlemmer tæller blandt andre den verdenskendte australske forsker John Hattie.

Kurser slår alle rekorder

Skole og Forældre har også haft et særdeles aktivt år på kursusfronten. Ca. 200 kurser for skolebestyrelser og forældre er blevet afholdt over hele landet. Det er Skole og Forældres instruktørkorps der er oplægsholdere. Læs mere om vores kurser på www.skole-foraelldre.dk

Sæt X i kalenderen allerede nu til et af de regionale

Viden- og Erfaringsseminarer 2015

Temaet for alle 5 seminarer er:

Forældreinddragelse og forældreansvar i skolen

Programmet er under udarbejdelse og vil blive udsendt til jer sammen med tilmelding i januar/februar måned.

18. april 2015

Region **Nordjylland**, gennemføres på Scandic i Aalborg
Region **Syddanmark**, gennemføres på Scandic i Kolding
Region **Hovedstaden**, gennemføres på Pharmakon i Hillerød

25. april 2015

Region **Midtjylland**, gennemføres på Scandic i Silkeborg
Region **Sjælland**, gennemføres på Sørup Herregård i Ringsted

Der er begrænset antal pladser, max. 4 deltagere pr. skole.

SKOLE
OG
FORÆLDRE

- **LANDSFORMAND**
METTE WITH HAGENSEN
Hyldehaven 45, 6800 Varde
MOBIL 3171 6378
MAIL mwh@skole-foraeldre.dk
- **NÆSTFORMAND FINN JUEL LARSEN**
Herningvej 198, 9220 Aalborg Øst
MOBIL 2086 9415
MAIL fj@skole-foraeldre.dk

Region Nord- og Midtjylland

- **Jørgen Leegaard Bjerre**
Ringkøbing-Skjern Kommune
MAIL dj@bjerre@outlook.com
- **Grethe Bremer**
Skanderborg Kommune
MAIL grethe.bremer@gefiber.dk

Birgitte Christensen
Viborg Kommune
MAIL bchristensen67@gmail.com

Dorthe Kjeldahl
Odder Kommune
MAIL dorthe@kjeldahl.dk

Alex Paul Schmidt
Århus Kommune
MAIL aps@tdcspc.dk

Merete Rehde Sørensen
Horsens Kommune
MAIL rehde@hotmail.com

Region Syddanmark

Henriette Andersen
Tønder Kommune
MAIL henriettekba@gmail.com

Peter Bjerregaard Andersen
Svendborg Kommune
MAIL peter@bjerregaardandersen.dk

Bente Brandstrup
Nyborg Kommune
MAIL bente@bentebrandstrup.dk

- **Henrik Christensen**
Sønderborg Kommune
MAIL Henrik@dreier-christensen.dk

Roar Hylleberg
Odense Kommune
MAIL roar.hylleberg@gmail.com

Sven Jensen
Sønderborg Kommune
MAIL sj@sonderborg.dk

Region Hovedstaden

Jens Darket
Rudersdal Kommune
MAIL jdarket@me.com

Rasmus K. Edelberg
Frederiksberg Kommune
MAIL rae@kl.dk

Sheku Amadu Jalloh
Københavns Kommune
MAIL sj@kb.dk

Anders Høgsbro Madsen
Københavns Kommune
MAIL ahm@novolog.dk

Jon Madsen
Bornholms Regionskommune
MAIL jonmadsen@gmail.com

Celli Ilan Shenar
Frederiksberg Kommune
MAIL cis@linkmedia.dk

Region Sjælland

Jim Hansen
Greve Kommune
MAIL jog40@hotmail.com

- **Jens Haugaard**
Næstved Kommune
MAIL familien.haugaard@mail.dk

- **Christian Junget Madsen**
Guldborgsund Kommune
MAIL christianmadsen@email.dk

• = Medlem af forretningsudvalget

**Skole og Forældres
Landsmøde 2015**

Kom og gør din indflydelse gældende og vær med til at fastlægge landsorganisationens politiske kurs. Hver medlemsskole har en plads til landsmødet. Send en repræsentant fra din skolebestyrelse.

Landsmødet afholdes i år fredag d. 20. nov. til lørdag d. 21. nov. på Nyborg Strand.

Obs: HUSK SKOLEBØRN TIL DE NYE Husk at indsætte de nyvalgte skolebestyrelsesmedlemmer i Skole og Forældres medlemssystem, så de kan modtage næste nummer af magasinet Skolebørn direkte i deres postkasse.

FINANSRÅDET

PENGEUGE 2015

Tilmeld
din klasse
i dag

Pengeuge 2015 – 9. til 13. marts

Det er både sjovt og spændende at beskæftige sig med penge og privatøkonomi. Under Pengeuge 2015 kan dine elever lære de grundlæggende færdigheder og værktøjer, de har brug for til at styre deres egen økonomi.

Indholdet i Pengeuge følger de nye krav til undervisning i privatøkonomi.

Pengeuge er arrangeret af Finansrådet i samarbejde med Danmarks Matematiklærerforening. Vi tilbyder:

- Nyt undervisningsmateriale målrettet folkeskolens ældste klasser.
- Digitalt læringsscenarie, der skaber mulighed for differentiering og fordybelse.
- Landsdækkende konkurrence for 7. og 8. klasser.

Besøg www.pengeuge.dk og tilmeld din klasse. Du kan også ønske gæsteundervisning og finde gratis undervisningsmaterialer.

Fortjener vores børn ikke det bedste?

Mesterskud er tidssvarende skolefotografering til en bedre pris, end du er vant til, nemlig 198 kr.

Hos Mesterskud får du meget mere – flere billeder at vælge i mellem, og udover billederne på print, får du også, som noget helt unikt, billederne digitalt i fuld opløsning med alle rettigheder.

Sådan er vi.
Her kan du finde os:

mesterskud.dk

 mesterskud
portræt- & skolefotografi

Odense: 4255 8100
odense@mesterskud.dk

København: 4256 8100
kobenhavn@mesterskud.dk

Aarhus: 4257 8100
aarhus@mesterskud.dk

Administration: 4258 8100
admin@mesterskud.dk
Aarhusgade 88
DK-2100 København Ø